

Rev. Père G. Kalémkarian Meehitaristengasse
N 4 Vienne

Իր եւ յարմար դատաւարները սրտն կը հրահարւային աւարտողին կամ մասնաբաժնի տէրերուն հետ 20 անգամով. երեւին աւելի անգամներու համար 20 0/0 գնդը կը լինի:

Հանդիս դրամ եռալիս դրիկի հետեւեալ հասցեով
 ԽՐԱԿԴՐՈՒԹՅՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԻՔ» ԸՐԱՎՐԱՅ. — Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա. (Պաշտպան)
 Редакция на вѣстникъ Редaction du journal
 „Иравунѣк“ „Iraounik“
 ВАРНА (България) V A R N A (Bulgarie)

Յորհնի արտածութեան գործը
գաղութ է գրելիւ է, կրկնու տա-
րիններէ հետէ, և այդ գործին մէջ
աշխատող շատ մը գաւառացի
հայեր, կամ հեռացած և կամ ան-
գործութեան մասնուած են այս
տեղ: Մեծ բարեբախտութիւն մը
եղաւ քաղաքի ջրի նորակազմ ըն-
կերութեան ջուր բերելու մասին
ըրած ձեռնարկները. որոնց մէջ
շատ մը հայեր սկսած են աշխա-
տիլ և օրապահիկներն հայթայթել:
Այս տեղի հայութեան մեծագոյն
մասը կը կազմէ գործաւոր դասա-
կարգը, մեծաւ մասամբ վանայ և
Մուշի գաւառներէն: Շատ փոքր
թիւ մը կը կազմեն ընտանեօք հոս

հաստատուողները, որոնց թուոյն վրայ մեծ բան մը աւելցուցած չէ վերջին գաղթականութիւնը. և արդէն բազմաթիւ վատառողջ և ջերմաբեր օդն ալ մեծ արգելք մը եղած է քաղաքի յառաջ գիմն լուն, և նորեկ անձնաւորութիւններու հոս հաստատուելուն:

Տեղական ազգային գործերու հետքերն են գոհացուցիչ ըլլալէ և միութարական երեւոյթ մը ունենալէ. դպրոց և եկեղեցի, որ բաւական փայլուն վիճակ մը ունենալէ չուրջ երկու տարիներ յառաջ, և օտարներու իսկ գմահատման արժանացած էին, այսօր անշուք և անփառունակ կիրքերու կեդրոնատեղի եղած է ապիկարներու ձեռքը: Արդէն բաւական ժամանակէ հետէ դադարած է թաղականութիւն և հոգաբարձութիւն գոյութիւն ունենալէ. և մէկ երկու անհատներ են որ կը վարեն այդ պաշտօնները իրենց քմահաճոյքին համաձայն, որոնցմէ մին, ձգեալ որ հայերէն բառ մը չը հասկնար, նոյն իսկ իր հացը հոգալու անկարող է, ու ելած է ազգային վարժարանը զեկաւարելու, կամ աւելի լաւ է ըսել իր վերջնական կործանման հասցնելու:

Ու այս վիճակը կը տիրէ երկու տարիներէ հետէ. հակառակ այնքան դժգոհութեանց ու երկպառակութեանց: Ծնորհիւ այդ ապիկարներուն, ամեն հանգիստը բախտախնդիր վարժապետ եղած է հոս. այս երկու փարուսն միջոցին մէջ, որուն վերջին տիպարը ցաւալի է ըսել որ իր նախորդներն ալ գերազանցած է իր պախարախի վարժով ու բարձրով, և ուսուցչութեան բոլորովին հակառակնայ արարքներով:

Շարունակական պայքարներու

ու վէճերու հետեւանքը եղած է անտարբերութիւն տեղւոյն ողջաւորութեամբ և անհաւատարմութեամբ: Դիտ դասակարգին կողմանէ դէպի եկեղեցիներ ու վարժարանը, որ գործը մինչեւ այս աստիճանին հասուցած է:

Ու այդ անտարբերութիւնը կը ստեղծուի ըսել դէպի կործանում պիտի առաջնորդէ Պուրկազի հայութիւնը, և օտարի գիրկը պիտի նետէ զայն, եթէ չկարողանան վերջ տալ այս դժբաղդ կացութեան: Կացութիւն մը որ կարելի է փոխել սկսելիք յառաջիկայ շրջանին մէջ քիչ մը աշխատութեամբ ու ձգեւորութեամբ: Այնքան հոգաբարձութեան եռամիսյա շրջանը աւարտած ըլլալով, մնացած մէկ անհատին ալ պաշտօնը դադարած պիտի ըլլայ ինքնին բիշատենէն. հետեւաբար Պուրկազի ազգայիններուն պարտականութիւնն է նորոգ ընտրութիւն մը կատարելով արժանաւոր անհատներ պաշտօնի կոչել ու ձեռնարկել վարժարանի բարեկարգութեան, որուն, աւագ, հին յառաջագէտ վիճակին հետքերն իսկ մնացած չեն հիմայ:

Թաղական խորհրդոյ մըն ալ ընտրութիւն կատարելով, պարտական է Պուրկազիին ազատել եկեղեցին անխնայական ու անկիրպարուն վիճակէն. առնել հաշիւները ներկայացումներու, հանգէսներու, և լաւ ձէյի վեհաժողովին առթիւ կազմակերպուած միջոցներ, որոնցմէ գոյացած հասոյթները տեղւոյս դաստառին քով ըլլալով կը հաստատուի շատերու կողմանէ: Կը սիրենք յուսալ որ մեր այս գրառները ապարդիւն չմնալով, ամեն մարդ ինքնին պիտի աշխատի Պուրկազի ազգային և վարժարանական գործերու ու խնդիրներու կարգադրութեան. որով եր-

պաստած պիտի ըլլայ ազգին և ապագայ սերունդին, բան մը որ յոյժ կենսական ու անհրաժեշտ է մեր ամենուս համար:

Տարազիր

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՄԷԿ ԹԻԿԵԱՊԱՀԸ

Ռումանական թերթի մը Կ. Պուլսէն հետեւեալը կը գրեն.

«Քանի մը օրէ ի վեր կը պատմուի կարի ալյանդակ պատմութիւն մը: Այնքալ չարթու հաշուաւ հայուն մէկուն Սուլթանի թիկնապաշտի համազգեստով մարդ մը գալով կը հրաւիրէ որ իր հետ պալատ գայ: Հայը անոր հետ կառքը կը նստի և սաստիկ արագութեամբ քանի մը վայրկեան երթալէն յետոյ, մեծ տան մը առջեւ կանգ կառնէ:

Հայը կը ճանչնայ թէ եւ Նուրի պալատը չըլլալն, սակայն բան մը չըսեր, և նոյն իսկ թիկնապաշտի ընկերակցութեամբ սենեակ մը կը մտցուի, ուր կը գըտնուէին ուրիշ երեք անձեր, շիշերով և գաւաթներով զարդարուած սեղանի մը յոյրտիքն նըստած: Հայ կարապետը — այսպէս կը կոչուէր — ինքն ալ սեղանին հրաւիրուեցաւ: Այս երէք անձանց մին խօսք առնելով կըսէ.

— Գիտենք, թէ հրամանքնիդ ոչ միայն հարուստ էք, այլ եւ մեծ հայրենասէր և հաւատարիմ հպատակ Սուլթանին: Փառնաշահ բարձրաստիճան պաշտօնատարնեքն մին դրամի մեծ կարօտութիւն ունենալով, չուզեր Սուլթանի առաջաձեռնութեան դիմելու. իմ միջոցաւ ձեզմէ կը խնդրէ 2,000 (ֆունտ) անգլ. լիրայի փոխառութիւն մը ընէք իրեն հետ:

Խեղճ կարապետ, քիչ մնաց որ մարեւով աթոռին վրայ պիտի իյնար:

— 2,000 ոսկի... բայց չու-

նիմ այդքան դրամ:

— Բայց կրնաք ձեր տուած դր-

ամը վերստանալ:

— Անկարելի է ինձ:

— Երբ Սուլթանը կը հրամայէ ամեն ինչ կարելի է. կը հասկնա՞ք. միայն պատրաստելու նայեցէք, երբ կամը ունենաք 2,000 ոսկին դիւրին կը գըտնուի: պէտք է փնտռէք:

Հայուն դէմքը կայազունի ևս առաւել երբ կը տեսնէ թէ քովը նստողներն մին ընկուկէրով կը խաղայ: Քանի մը վայրկեան յետոյ կարապետ կը յայտնէ թէ նոյն օրն միայն 500 ոսկի կրնայ ճարել, իսկ մնացեալն հետեւեալ օր:

Սոյն յայտնութեան վրայ ամենքն ալ գոհ մնալով, թիկնապաշտ մինչեւ տուն կ'ընկերանայ և 500 ոսկին կառնէ:

Հետեւեալ օր կարապետ կառքի մը կը հանդիպի, որուն մէջ գար. ձեալ զօրապետ մը կար, որ կը հրաւիրէ զինքն Պալատ երթալ, կարապետ կը պաղատի որ զինքն թողու, ինչու որ զբաղմունք ունի և կաշխատի 500 ոսկւոյ մնացորդն ճարելու: Զօրապետն պատասխանելով կըսէ թէ ինքն դրամի համար չէ եկած, այլ հրաման ունի զինքն մինչեւ Նուրի-թէօչի տանելու:

Հայը կը դժկամակի, սակայն պէտք էր հնազանդիլ: Եւ այս անգամ ստուգիլ կերթան Նուրի-թէօչի, հոն հասնելով կարապետ կը հրաւիրուի սենեակ մը, ուր իրեն սուրճ և սիկար կը մեծարուի, և ապա պալատական բարձր աստիճանաւոր մը գալով կը հար-

ԲՈՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ (17)

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Արշալոյսը դեռ նոր կը բացուէր. վարժամ ձէփ Մօրիի գագաթը ձգելով, իր առջեւ պարզուող զառիվայրէն ըսկաւ իջնել. վարելքն ալ վերելքէն քիչ նուազ նեղութիւն տուաւ իրեն. լոյս առաւօտը օգնեց իրեն, այնպէս որ առաջինէն նուազ ժամանակամիջոցի մէջ ձորին մէջ գտաւ ինքզինքը. ձորին մէջ մինչեւ այսօր կը գտնուի հինաւուրց ջաղացք մը որուն վարժամ փախուստին ատեն տէրն էր Գրիգոր անուն երեսնամեայ երիտասարդ մը որ ետքը թրքական բարձրաստիճան զոհ գնաց կոտորածներու ատեն: Իրիգոր պատահամբ այն օրը ջաղացքն էր: Վարժամ առաջուրնէ Գրիգորի հետ ծանօթութիւն ունէր. առաջին անգամ քաղաքը տեսնուած էին, իսկ ուրիշ անգամներ վարժամ իր պտոյտներու ատեն ջաղացքը եկած էր իր ընկերներով: Վարժամ ուղղակի ջաղացք դիմեց. երկու ծանօթները իջար նշմարեցին:

«Ա՛յ, դուք ես պարոն Վահրամ, գոչեց Գրիգոր ուրախութեամբ. բարին ըլլայ այս եղանակին, այս ժամուս հոս ի՞նչ գործ ունիս. ո՞ւսկից եկար: Հըրամմէ՛ ներս եկուր:»

Վահրամ չը կրցաւ կամ թերեւս չուզեց պատասխանել. կատարելապէս սպառնաւ էր. ներս մտաւ եւ խորտուլ լալն աթոռի մը վրայ նստաւ. պահ մը մրափելու պէս աչքերը գոցեց. Գրիգոր Վահրամի պահած լուծութենէն անոր արկած մը պատահած ըլլալու հոտը առաւ. անոր վրայ ակնարկ մը նետելով կարեկցական զօրաւոր զգացումի մը ներքը բռնկիլը զգաց որ սոսկումով խռովուեցաւ. երիտասարդին գունատ դէմքը, ցիւտու ուսը զգեստները, ձեռքի վէրքերը առանց գործին էութեանը զայն վերահասու ընելու թրջեցին անոր սիւքերը: Հինգ վայրկեան երկուքն ալ իրենց զիրքին մէջ մնացին. ետքը Վահրամ ուշքի գալով ըսաւ. «Ակնէն կուգամ Գրիգոր, ամբողջ գիշերը գրեթէ անզգորում քայիլ եմ, մարմինս ջութալուսած է քիչ մը հանգստանալու պէտք ունիմ:» Վահրամ այս խօսքերէն յետոյ կրկին ընկողմանեցաւ աթոռին վրայ որ կը ճարճաւոր:

Գրիգոր իր մեծ վերարկուն վրան ձածկեց որ չմտի. իսկ ինքը ասդին

գալով իր գործով զբաղեցաւ. սակայն գիւղացին չկրցաւ բացատրութիւն մը տալ այն խորհրդաւոր այցելութեան որ առաւօտեան առաջին պահուն ընդունեց:

Վահրամ ամբողջ երեք ժամ անուշ քուն եղաւ:

ԹԳ.

«Քիչ ատենէն պիտի տեսնէ բանտը, Մէլիքէն, Աքեան» ըսած էր դաւաճան Մինաս մօրը Վահրամը ակնարկելով, եւ իրաւ այդ խօսքերը ըսելէն երկու օր ետքը առաւօտուն կանուխ արթննալով իր ծրագրին գործադրութիւնը դիւրացնող այդ մասը պարզելու նուիրեց առաւօտը. որոշեց քայմաքամին քով երթալ, ձերբակալել տալ ո՛ր է եղանակով մը Վահրամը, իբրեւ Յովհաննէս տղայի գործակալաւոր, անոր հաւասար մեղսակից մը, Վահրամը որ արդէն նոյն գիշերը Ակնը ձգած հեռացած էր:

Թրքական ժամը երեքն էր երբ Մինաս Ռիգա էֆէնտիի ապարանքը գնաց ուր անմիջապէս սիրով ընդունուեցաւ թուրք պաշտօնակալէն:

«Էֆէնտիմ, սկսաւ դաւաճանը, անցեալ օր մոռցայ ըսելու որ մեր գործին աշխուրթեանը համար երկրորդ արգելք մըն ալ կայ զոր պէտք է մէջ-

տեղէն վերցնել: Յովհաննէս աղայի գործակալաւոր Վահրամ անուն երիտասարդը, որովհետեւ ըստ երեւոյթին հրանոյրը անոր պիտի տան, Յովհաննէսին չափ եւ աւելի անոր ալ ձերբակալուիլը ֆանհրաժեշտ է. հաւատացէք որ ասով ո՛չ միայն ինձ համար նպաստաւոր ձեռնարկ մը ըրած պիտի ըլլաք՝ այլ եւ, թանկագին ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլաք նորին կայսերական Վեհափառութեան կառավարութեան:

— Ի՞նչպէս:

— Ինքը ուսեալ զարգացած երիտասարդի մը համարաւ ունի, հոգ ազգային գործերու մէջ իր մասը անպակաս է, ընկերութիւններ կազմած է. տուներ ամեն տեսակ գիրքերով լեցուն է. սա ալ չմոռնամ յայտնելու որ հոս եկող եւրոպացի ճամբորդներուն առաջնորդն է. տարակոյս չունիմ որ անոնց եւ եւրոպայի մէջ գտնուող անբարտաւան հայ յեղափոխականներու հետ յարաբերութեան մէջ է:

— Ատոր համար փաստ ունի՞ս Մինաս աղա, կեղծեց Ռիգա էֆէնտի, արգարութիւնը փնտռող մը պէս:

— Մէլիքը բերած պարագանքէն աւելի զօրաւոր ի՞նչ փաստեր կրնան ըլլալ էֆէնտիմ առիթը ձեռնընդիմ չը փախցնենք:

ցնէ.
—Երեկ ո՞վ առաւ 500 ոսկին, ըսէ՞ ինչպէս է եղելով ինչն. Հայը պատմեց ամենն մի ըստ միովէ:

—Այդ պարոնները կը ճանչնա՞ք:

—Ո՛ր:

—Սենք զանոնք կը ճանչնանք, ահաւասիկ 500 ոսկին, ընդունեցէք առանց ճանչնալու: յանցաւորներն պիտի պատժուին. կրնաք մեկնել:

Այս դէպքն տակաւին գաղտնի գրելով կը կրէ. սակայն այսչափը միայն իմացուած է որ Պալատական բարձր աստիճանաւոր մը Սարգիս Բաբոյանը զրկուած է:

ԱՐԺԱՆԻ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Արմատանէ հկած համակներէ կը տեղեկանանք թէ. տասնեակ տարիներէ ի վեր դատաւարութեան պաշտօն վարող բնիկ մեծ Արմատանցի Քէրովսէ Քէօսէեանը, այս անգամ դաւաճանութեան շանքէն ստոր տեսակը փորձել ուզելու է գիւղին զլխուն. բայց շնորհիւ իր սարքած յախուռն մեքենայութեան ինք ծուղակը ինկած է. Նա իր զաւակը ազա Նահապետ և Ալլառնի Թովհանէսը իրեն աշակերտ ու օգնական ունենալով օր մը առաւօտուն կանուխ եկեղեցիին պատերը յայտարարութիւն կը փակցնէ թէ՛ հայեր վճռապէս որոշեցէք տէրութեան տուրք չտալ և զիմադրել ընդհանուր ապստամբութեամբ. իբր թէ այս յայտարարութիւնը ընդհանրը Պաշտօնական վերադարձող յեղափոխականներ են:

Վարժապետը այս մեքենայութիւնը կընէ որպէսզի քննութիւն մը բացուի և ինք՝ կառավարու-

թենէն հաւատարիմ ճանչցուած՝ կարենայ պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալ: Բայց բարեբախտաբար թուրքերը փակցուցած պահուն կը բռնուին. կառավարութիւնը քննութիւն կը բանայ և կը հաստատուի թէ հեղինակը վարժապետն է: հարցաքննութեան թուրքերը կարծող կուսակալին կը զրկուին. ան տեղէն հրաման կուգայ թէ այդ մարդիկը ընդհանրութեամբ՝ Երեզայի միւթէսարիֆին յանձնուին: կըսէ նա. մակագիրը «կառավարական պաշտօնէից տարածախնութեանը համաձայն շատ խստիւ պիտի պատժուին. մինչև իսկ ցկեանս բերդարգելութեան դատաւարութեան կասկած կայ:»

ԼՐԱՔԱՂ

—Լա Հէյի խաղաղութեան դեսպանաժողովին Պատուիրակ մը զրկելու նպատակով Ռուսոնզ գուժարուած միթինկին առթիւ հաւաքուած և ծախսուած դրամին հետեւեալ հաշուեցուցակը մեղ զրկուած է հրատարակութեան համար:

ՄՈՒՏՔ	ՅՐ.
12 անձերէ հաւաքուած	164.40
Պնակի հասոյթ	113.—
	277.40
ԵԼՔ	ՅՐ.
Լա Հէ տրուած 7 հեռագիր	124.30
Պատուիրակին զրկուած	100.—
Միթինկին ծախք	37.60
21 նամակի »	11.50
Դիւանի »	1.50
Դրամի փոխանակու.	

կու ընտանիքի թշուառութեան եւ կործանելուն պատճառ պիտի գտնար: Միտաս քայմաքամին քովէն մեկնեցաւ. այս անգամ Ռիզա էֆ. երկրորդ թղթիկ մը գրեց Ալի էֆ. ին որուն մէջ վահրամը ձեռքաւարելու հրահանգ կուտար. քովէն քայմաքամին հրահանգը իսկոյն զործադրելու ձեռք վարկաւ. երեք կառավարական պաշտօնեայ տուն գալով զայն փնտռեցին. տնեցիները թուրք զինուորականներուն գալէն առաջ ելլաւ արթնցան տեսան որ վահրամը չկար. անոր կանուխ մեկնումը գրադու՜ ունենալուն վերագրեցին. սարսփաւոր տիկին Հոփսիմէ փօլիսին ըսաւ որ իր զաւակը տունը չէր: Ասոր վրայ երկու զինուորականներն հետեւող փօլիսը յարեց որ տունը պիտի խուզարկեն. շուտ մը վարի թաղին միթարը կանչուեցաւ. չորս հոգի մէկէն վահրամի սենեակը ելլելով երեք հարիւր կտոր գիրք եւ քանի մը հասալ տետրակներ գտան զոր նոյն պէս պարկի մը մէջ լեցնելով կառավարութեան պաշտօնատունը զրկեցին. պէտք է ըսել որ նամակ կամ ուրիշ ձեռագիր չկար. որովհետեւ վահրամ իր փախուստէն առաջ այդ տեսակ բաները կամ պատեց եւ կամ ապահով տեղ մը պահեց թէպէտ եւ անոնք վրտանդաւոր պարունակութիւն մը չու-

թեան 5.50
277.40

—Տիար Եղիապարեան յունիս 2 ի իրիկունը Բարիզի Բլէյէլի սրահին մէջ հայկական երաժշտութեան երեկոյթ մը կազմակերպած է: Բանախօսութեանց և երգերուն մասնակցած են հայեր ֆըրանսացիներ. այս վերջիններէն արուեստասէր խումբ մը երգած է հայկական Պատարագին մի քանի կըտորները: Հանգիստտեսներուն մէջ բաւական թուով Եւրոպացիներ գտնուած և զո՛հ մնացած են այդ հեղեկոյթէն, ուր հայ ժողովուրդին պատմութեան և երաժշտութեանը վրայ գաղափար մը ստացան:

—Դերասանապետ Տ. Ֆասուլիան հեռան Բարիզ երթալով հիւանդանոց մտած է իր խանգարեալ առողջութիւնը դարմանել տալու համար. քիչ մը հոն մնալէ վերջ մտադրութիւն ունի Եգիպտոս մեկնելու:

—Անահիտի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.

Պաշէն, կացութեան շատ մօտէն տեղեկալ եւրոպացի մը մեղի կը հաղորդէ թէ Օրման Պատրիարքը, Սուլթանին դրամաբար և Արթին փաշայի հետ համաձայնութեամբ, մայիս 26ին Լա Հէի Դեսպանախորհրդին նախագահին ուղղած է հեռագիր մը որով կը յայտարարէ թէ բոլոր այն հայ ընկերութիւնները կամ անհատները որ գիտած են Դեսպանախորհրդին, ազգը ներկայացնելու և է իրաւունք չունին:

Այս զգուշիւ արարքը, որով Օրմանեան կը ձգտի չքոյցնել արտասահմանի Հայութեան բողոքը որ ամբողջ Հայութեան զգացմանց

նկնային: Տան խուզարկութենէն ետքը փօլիսը զինուորներով Յովհաննէս աղայի գործատեղին գնաց. ան ալ փակ էր. այս անգամ զինուորականներն հետեւեցան որ գործին մէջ փախուստ կար. երբ Ռիզա էֆ. իմացաւ այս բանը, իր Միտասին տուած խոստումին որքան հաւատարիմ ըլլալը ցոյց տալու համար իր քովը կանչեց զայն. Դաւաճանը անմիջապէս աճապարեց քայմաքամին մօտ:

«2եր փափագը զոհանդու համար, ձեր մեկնելէն անմիջապէս ետքը վահրամը ձեռքաւարելու հրահանգ տուի. սակայն զրկուած զինուորականները լուր բերած են որ վահրամ մէջտեղը չկայ. ըսաւ Ռիզա էֆէնդի:

—Ուրեմն փախած պիտի ըլլայ սա վարպետորդի սատանան, աւելցուց իր կարգին Միտաս մեծ խնդրութեամբ. հիմա տեսա՞ք էֆէնդի, գործը ինքնին կը ցուցնէ որ ամենուրեք չեմ սխալած. իմ ուղածս առ այժմ անոր ետեւէն իյնալէ աւելի զանի քաղաքէս հեռացնել էր. քանի որ ինքնաբերաբար հեռացեր է թո՛ղ հիմակուհիմա ազատ ըլլայ մեր ճանկերէն. այսօր կարգի կը գնենք մեր ասդիի գործը եւ եթէ օր մըն ալ ձեռուրնիս անցնի առնելիքը ըլլայ:

—Ալի էֆէնդի Յովհաննէսը երկու

հարազատ արտայայտութիւնն է՝ ուրիշ արգելք պիտի չունենայ բայց եթէ եւրոպայան դիւանագիտութեան հանգիստաւորապէս ծանուցանել թէ Հայոց պատրիարքը այս վայրկեանիս Հայ մը չէ, այլ հլու թուրք էֆէնդի մը:

«ԻՐԱՆԻՈՒՆԻՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Տ. Ա. Համամճեան. Սլիվէն ձեր ուղածը մեր քով չկայ:
—Պ. Զ. Կարապետեան կապալժ. ստացանք. Պ. Տիրատուրեանի պատուիրեցէք որ իր հաշիւները մաքրէ:
—Տ. Կ. Է. Գահիրէ. —2եր խոստմանապատեմեան չափ մը զրէք. ընդ ընդհուպ գործադրեցէք ձեր պարտականութիւնը:

—Մայիս 18էն ի վեր թերթ չստացող բաժանորդները եթէ չեն ուզեր որ հրապարակաւ խօսինք իրենց հետ, թող հաճին իրենց պարտքերը վճարել:

ԱՊՕՆԵԼԷՐԻՄԻՉԷ

Կազէթա պէտէլինի էլան էօ. տէմէմիշ օլան զաթլարըն պիլաթէթիլի պորճլարըն իֆա իթմէ. լէրինի լէճա իտէրիզ:

Քէօլլէրտէ սաքին օլան ապօ. նէլէրիմիզէ սուհուլէթ օլմագ իզլ. լէ իլթար էլլէրիզ քի, գասա. պալարա կիթմէլէրինտէ պիզէ օլան պորճլարըն բօթայա վէրմէք զահմէթինէ գաթլանաղլար իսէ պարի լաթիտէքի զաթլարա թէսլիմ իթսինլէր:

Սիլիստրէտէ՝ Մ. Կարապետ Ուզունեան Տօպրիշտէ՝ Մ. Նշան Գաբրիէլեան Թուրքաքան՝ Մ. Յարութիւն Հաճեան Ռուսոնզտա՝ Մ. Հրանտ Թիւթինճեան Բազկրաստա՝ Մ. Եղիա Պապիկեան Եռմուլտա՝ Մ. Սողոմոն Պոլաճեան Բրօվատտա՝ Մ. Յակոբ Սինանեան Պալլըգտա՝ Մ. Արմենակ Բէշլիվանեան Յիլիպէտէ՝ Մ. Գրիգոր Թիւթինճեան Սլիվէնտէ՝ Մ. Ռաշիկ Թուհաֆճեան Քէօստէնճէտէ՝ Մ. Ներսէս Տէօվլէթեան

անգամ հարցաքննեց հակառակորդ առանց բան մը կարենալ հասկնալու «բայց»երով, «մայց»երով պատասխաններ տուեր է որոց մտիկ չէ տրուեր. այսօր ալ ես խստիւ պիտի հարձաքննեմ. վաղը դուն բանտ երթալով, կը ըսես իրեն որ զինքը կրնաս ազատել իթէ երբէք իր աղջկանը ձեռքը քեզի խոստանայ:

—Շատ աղէկ էֆէնդի, բայց միտակ խոստումով գործ չըլլար. պէտք է տնեցիներուն ալ աղջկան եւ մօրը հաւանութիւնն ալ առնել. եւ պսակի արարողութեան կատարելու ատեն միայն արձակել զինքը, թէ ոչ դժուարոնթիւններ կրնան ելնել դէմ եւ ձեռնարկս սայթաքեցնել:

—Կը հասկնամ Միտաս աղա, շատ իրաւունք ունիք:

—Է՛, ի՞նչ կը մտածէք Ռիզա էֆ. հաճութիւն պիտի տայ կ'ըսէք:

—Անշուշտ թէ պիտի տայ:

—Բայց եթէ յամառի՞

—Եթէ յամառի ձեռքերնէս քաշելիք ունի:

Ծ. Կարնաւարական

Շարունակելի

ԳՕՆՖԵՐԱՆՍ

Թերքի սիւսի իսմի իլէ թէ-
ճէմիւն օլընուպ տէ սօնրա սուլ
գօնֆէրանսը թէսմիլէ օլընան լա
Հէյտէքի մէճլիսին հին պիր նէ-
թիճէ հասըլ իթմէյէճէկինի իտ-
տաա իտէնլէրին էֆքեարը թաա-
տիգ օլընմայա եիւզ թութտը
ասքէրլէրի, սիւսիլարը վէ հարպ
վարօրլարը ազալթմադ խուսու-
սընտա թէշքիլ օլընան պիրին-
ճի վէ իթիճի գօմիսիօնլար կէօզէ
չարքաճադ պիր սէմէրէ կէօսլթե-
րէմէտիլէր. հէրքէսին իսմիտի
իւշիւնճի գօմիսիօնա աթֆ օլըն-
վըլ իտի, պու գօմիսիօն իթի տէչ
լէթ պէյնինտէ մուհարէպէյէ սէ-
պէպիլէթ վէրէճէք միւնազաալա-
րը վէ մէսէլէլէրի հէյէթի հաքի-
մէյէ վաալթաալ իլէ հալլ իթմէ-
նին թարիքիլին թէտգիլտ ու թէս-
հիլ իտէճէք իտի. պու գօմիսիօն-
տուն պէլլէնիլէն մուհաաէնաթ
տախի պու կիւն սուլա տիւշմիւշ
տէմէք տիր:

Ալմանիա մէպուալարը իլք կիւն-
տէն հէյէթի հաքիմէյէ թէշքի-
լինէ մուխալթի պուլընտըզլարը
կիպի պու կիւն պու սաաթա գա-
տար ալնը մէպտէտէ տէվաճ էյ-
լէմէքտէ տիրլէր. իլք տէֆա տա-
յիմի սուրէթտէ հէյէթի հաքիմէ-
յէ թէշքիլինէ չալըշլարը, ալման-
եալըլար պուլնու մէպտէն գապուլ
իթմէք իսթէմէտիլէր. իթի տէվ-
լէթ պէյնինտէ զուհուր իտէն մի-
նազաա մէպուրի սուրէթտէ հա-
քէմ վաալթաալ իլէ հալլ իթմէք
թաաաթվուրը վէ օլ պապտա պազը
մուրախաալար թարաթընտան Գօն-
ֆէրանսա թապտիմ օլընան ճէտ-
վէլլէր եէնիտէն տիւրիւլուպ չան-
թալարա կիրտիլէր. էն սօնրա Մ-
Ամէրիգա մուրախաալարը հէնի
պիր ճէտվէլ մէյտանա գօյուպ,
պարի ուֆադ եօլլու պիր սէմէրէ
հասըլ իթմէկէ չալըշլարը. ին-
միլիզ վէ սայիր մուրախաալար,
նիհայէթ մամէրիգալըլարա հէմէֆ-
քեար պուլընուպ. «պէյնլէրինտէ
միւնազաալ օլան իթի տէվլէթին
արգուալ իլէ մուվազգաթ պիր
հէյէթի հաքէմիլէ թէշքիլ իթ-
մէք» պապընտա իթթիթադ հա-
սըլ օլաճաղը էսնաաէ, հինէ Ալ-
մանիա մուրախաալարը մուխալթի
պուլընտըլար վէ տէտիլէր «հիւ-
քիւմէթիմիլին պիլէ վէրմիլ օլ-
տըլը թալիմաթա գարշըր էյ վէ-
րէմէյիլ»: Պուլարըն շու սօն
ճէվապը իւզէրինէ, միւզէքէրէ-
լէրտէն սօնրա, Մուրախաալար-
տան իթիսինի, եանի Մ. Զօրն
վէ Մ. Սթանկէլ, իմրէրաթօր
վիլհէլմէ կէօնտէրմէքլէ լիսանէն
անըն թալիմաթ ու էֆքեարընը
անլաճադ իլիւն գարար վէրիտի.
մէրգուճան պու կիւնէ գաաար
վիլհէլմին նէպտինէ վաալ օլմուշ
օլաճաղար. պիւթիւն Գօնֆէրան-
սըն նազարը վիլհէլմէն կէլէճէք
թալիմաթա աթֆ օլընմըլ տըր:

ՍԵՐՊԻԱ ՎԷ ԹԻԻՐԵՐԱ

Սերպիա սինօրը տախիլինտէ
Ալմանիա տըլարըն վէ թիւրք տա-
քէրլէրին հիւճուճը սէպէպիլնտէն
իւշ կիւն սըրպլար իլէ գապկա
տէվաճ իթմիլ տիր, իթի իւշ տէ-
ֆա թիւրքլէր իլէրլէյուպ, կէրի
չէքիլմէկէ մէճպուր օլմըլար տիր.
սըրպլարտան 7 քիլի էօլմիւշ վէ
չօզլար եարէլէնմիլ տիր. թիւրք-
լէրտէն թէլէֆիլաթ 40 քիլի գա-
տար գանն օլընրօր, պուլարլէ
պիր միւրալալ տախի տիւշմիլ տիր.
թիւրքլէր սըրպ պէքիլէրին եէր-
լէրինի հապմըլար. Պիլ ալտէրէ
իթի թապուր սըրպ ասքէրի եէ-
թիլուպ. գապկալա իլթիւրաք իթ-
միլ օլմաղլէ թիւրքլէր վէ Ալմա-
նիա տըլար սուրէթի գաթիլտէ կէ-
րի չէքիլմէկէ մէճպուր օլմըլար:

Պու վուգուաթտան տըլարը Մ-
թանպուլտաթի սըրպ էլլիսի, հիւ-
քիւմէթիլնտէն ալտըլը թալիմաթ
իւզէրինէ Պապը Ալիլէ վէ Սուլ-
թանա միւրաճաաթ իտուպ, պու
ուլկուճալըզլարըն էօնիւնի ալ-
մադ իլիւն Սերպիա միւրսիլ թէտ-
պիրլէր էլէ ալմաղա մէճպուր օլ-
տըլընը պէյան իթմիլ վէ իթի
տէվլէթ պէյնինտէ միւնաաէպա-
թին իլիւլ օլընմաճաալ իլիւն
Պապը Ալիլին տախի թէտապիրի
լազըմէնին իճրա իթմէսինի իլ-
թար էլլէմիլ տիր:

Թիւրք հիւքիւմէթիլնի թէքի-
ֆի իւզլէր իթի տէօվլէթ թարա-
ֆընտան պիրլէր քօմիսէր մահէլի-
մէքիլէրէ եօլլանըլուպ, թէֆթի-
չալթ իճրա օլընմաճաալ տըր. Պէր-
լին սէֆիլի թէվլիթի բաշա տա-
խի ալտըլը էմիր իւզրէ պու մէ-
սէլէտէն տօլար Պէլկուրտաա կիտէ
ճէք տիր. թէվլիթի բաշա մու-
գաաաթմա Պիլկուրտաա էլլի ի-
տի:

Թիւրքլէրին պէյանլէրա կէօրէ,
մէքիլէր գապկանըն միւնապիլլէրի
սըրպլար ըմըլ. եանի թիւրք
ասքէրլէր սու կէթիլմէկէ կիտէր
իթէն Սըրպլար օնլարըն իրգէրինէ
հիւճուճ իթմիլլէր:

Պէլկուրտաա հիւքիւմէթ մէ-
մուրլարըն չայէաթընա պիլնտէն,
սինօրտան թիւրքլէրին հուճուճը
գապիլթէր թարաֆընտան էվլէլ-
տէն թէրթիպ օլընմըլ պիր բըլան
իւզրէ օլտըլը սապիլթ օլմըլ տըր,
եանի պիր պիլնաալը վէ պիր գա-
տիր պիր ալմապուտ էլլիլանըն
խառնէսինէ թօրլանուպ մէքիլի
բըլանը թէրթիպ իթմիլլէր:

Պազըլարըն գաննընա գարշը
մէսէլէ աղըլ պիր հալ քէսպ իթ-
մէյէճէք տիր. պու վուգուաթա
հէր իթի թարաֆտան պէօյիլի
էհէմիլլէթ վէրլիլէյօր. Սերպիա-
նըն վիւքէյա բէյիսի շու սըրա
վիլննաաա պուլընուպ, եօլըլը-
ղընա տէվաճ իթմէքլէ Մարիան-
պաաա կիտէճէք տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻՅԵ

Սթանպուլտան յունիս 9 թա-
րիլիլ թէլէկրաֆա նաղարէն Պիլթ-
լիս վիլայէթի տախիլինտէ կէնթ
սոնճաղընտա իթի քիւրտ աշի-
րէթլէր պէնիլնտէ պիր գաշ կիւն-
տէն պէրու շէտիւ գապկա գու-
հուր իթմիլ օլտըլընտան, պու սէ-
պէպլէ պիր թազըմ էրմէնի քէօյ-
լէրի խարապ օլընմըլ տըր:

— Մէրքէլի Պուքէլէտէ օլան Ալ-
պանիա գօմիլթէրի (խրիսթիյան
արնապուտար) լա հէյէ՝ Հիւն-
տանըն խարիճիլէ նաղըրընա,
պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք
Ալպանիաա սուլ ու տաալէթին
իճրա ու իպգաալ պապընտա Գօն-
ֆէրանտան ինտիլլիլ նաղընա
աաալէթ պէլլէմէքտէ օլտըլա-
րըն արգ իթմիլլէր տիր:

— «Տէլի Նիւզ»-ին Սթանպուլ
մուխպիրինտէն ալտըլը պիր թէ-
լէկրաֆա պիլնտէն պիր ուսա զըրհ-
լըալ Մէրսին իլիմանընա տէմիր
աթմըլ վէ զըրհլընըն աթիւրալը
գաալալա չըգարադ, կաթիլի վէ
րուճ քիլիսէլէրինի կէզտիթտէն
սօնրա էրմէնի քիլիսիսինէ աաալի
կիլթիլ. օրաաա թիւրք մէմուր-
լարըն հաղըր պուլընտըլը հալտէ
Ալաշիւրդ. Տիգապահը իլէ կէօ-
րիւշմէսինտէ միւթէսիլ սուրէթ-
տէ տէմիլ տիր. «սիլ չօգ սէր-
էնճուճ չէքտիլիլ, ֆապաթ պու-
տան սօնրա սէֆալէթիլիպին սէ-
պէպլէրի թէէքիտ օլընմաալնտա
պիր պէօյիլ խրիսթիյան տէվլէթ
սիլի մուհաֆապա իտէճէք տիր»:
րուճ աթիւրալըն պու սէօլիլ թիւրք
մէմուրլարընա ֆէնա թէէսիլ ի-
տէրէք, թէլէկրաֆիլ Սթանպուլ
պիլտիլմիլլէր. պու խապէր Սուլ-
թանա վէ վիւքէլլաալնա տախի
թէէսիլ իթմիլ տիր:

— Բօմանիաա Սթանպուլ գաաալ-
ըն քէօլլիլէրի ինթիլապար սէպէ-
պի իլէ պէօյիլ գարընըլըլ չըգար-
տըլար վէ Սթանպուլնըն սթանօնր-
նա 2-3 պիր քիլի թօրլանուպ ճէպրէն
պիր թըրէն իսթէլէրէք Պուքէլէ կէլ-
մէք իլիւն չալըշլար. հիւքիւմէթ
մէմուրլարըն վէ գապիլթանըն էմիրլէ-
րինէ իթաաթ իթմէմէքտէն մաաաա,
պիր գաշ թապուր աաքէր եէթիլմէսին-
տէ քէօլլիլէր թօրապարընա թալար
տօլտըրուպ, ասքէրլէրի մէրհաթիսիլ
ճէ թալաաթըլար. 15-20 ասքէր վէ 2-3
գապիլթ աղըրճա եարէլէնտիլէր. գա-
պիլթլէր քէօլլիլէր իւզէրինէ աթէշ
իթտիլմէքտէն կայէթ իթթիլապ իթ-
միլ իթէն. քէօլլիլէր սաաա գիլտաէ
հիւզ ալուպ, ասքէրլէրի գան իլէ պէ-
լէտիլէր. ֆապաթ «էնտէրաաաաա»-յին
մուխպիրինի պէյանընա պիլնաէն,
ասքէրլէր գարըլ թէէմիլլէրի գալ-
մայուպ. գապիլթլէրի էմիրինի պէք-
լէմէքալիլ քէօլլիլէր իւզէրինէ ա-
թաշ իթտիլէր վէ 20-25 քիլի ալի-
տիւ. գապիլթլէր տէր հալ ասքէրլէրի
սիլաաաա մէնի իթտիլէր, քէօլլիլէր
մէսուլիլլէրէն գօրգուպ տաղըլտըլար.
պազըլար նօնրա տէրալէթ օլընտըլ:

— Ֆրանսանըն հէյէթի վիւքէ-
լաալըն թէշքիլ իթմէք իլիւն
Ճուճուրիլլէթ բէյիսի Մ. Լուպէ
պիր գաշ գաթլարա թէքիլթ իթ-

տի. պուլար քէնտիլէրինէ իւ-
ֆիլլէր պուլմալա չաղըշլար ի-
սէտէ մուվաֆադ օլաճալալ, կի-
րի չէքիլտիլէր. Նիհայէթ Մ. Լու-
պէ լա հէյէն Մ. Պուրճուլը
տապէթ իտուպ վիւքէլանըն թէշ-
քիլինի անա իհալէ իթմիլ տիր:
Մալիւմ օլտըլը իւզրէ՝ Մ. Պուր-
ժուա Գօնֆէրանտա Ֆրանսանըն
սէր մուրախաալ ըտը:

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾԻՄ ԲԱՐԱՐԻ
ՊՈՒԼԱՐ ԿԱՆԱԿԱՐՈՒԹԵԼՆԵՆ ԵՐԱՇԱԽԱՌԵՍԵԼ
Ա. ՊԱՐԳԵՆԻՆ 500,000 ՖՐ. ՈՍԿԻ
50,000 տոմսեր հրապարակ հանրաժ
էն, որոնց 25,000ը պիտի չանին հե-
տեւալ կերպով, ներկայ տարւոյ՝
Յունիս 9ին 1,500 թիւեր 92,680 Ֆր.
Յունիս 7 1,500 » 135,180 »
Օգոստ. 4-5 2,000 » 241,780 »
Սեպտ. 3-4 » » 309,080 »
» 28-24 » » 363,250 »
Հոկտ. 13-31նոյ. 16000 » 3389,040 »

ԳԻՆԵՆ ԵՆ ՈՍԿԻ ՖՐԱՆՍԱ	ՄԵԿԱՆ ԹԵՐԻՐ	ԿԵՆԱ	ՄԵԿԱՆ ԹԵՐԻՐ	ԿԵՆԱ	ՄԵԿԱՆ ԹԵՐԻՐ	ԿԵՆԱ
10 ֆ.	10 ֆ.	10 ֆ.	10 ֆ.	10 ֆ.	10 ֆ.	10 ֆ.
16 »	16 »	16 »	16 »	16 »	16 »	16 »
20 »	20 »	20 »	20 »	20 »	20 »	20 »
28 »	28 »	28 »	28 »	28 »	28 »	28 »
24 »	24 »	24 »	24 »	24 »	24 »	24 »
17.20 »	17.20 »	17.20 »	17.20 »	17.20 »	17.20 »	17.20 »
115.20 »	115.20 »	115.20 »	115.20 »	115.20 »	115.20 »	115.20 »
57.60 »	57.60 »	57.60 »	57.60 »	57.60 »	57.60 »	57.60 »
28.80 »	28.80 »	28.80 »	28.80 »	28.80 »	28.80 »	28.80 »

Գինը եւ մանրամասն տեղեկութեանց համար
պէտք է դիմել Սեպտեմբեր 28-ի ՍԱՐԳԻՍ ՎԱԼԵ-
ՐԻՆԵՍԻՆԻ ԳԼԽԱՆՈՐ ԳՈՐԾԱՆԱԼԱՆՈՐ ՎԵՐԱՆԱ
կառնութեան. Մուլապի քաղաքինէն եկած յանձնա-
ն. — Շրջակայ քաղաքներէն եկած յանձնա-
րարու թիւիւք փութով կը կատարուին:

Մ. ԹԻԻԹԻՆՃԵԱՆ
Ի ՌՈՒՍՃՈՒԳ

Կը վաճառէ Սօֆիա քաղաքի
վիճակահանութեան տոմսակները
Բ. չրանի համար:

Ուրիշ քաղաքներէ եւ նոյն իսկ
օտար երկիրներէ եղած յանձնա-
րարու թիւներ փութով եւ ճշգու-
թեամբ կը կատարուին:

ՆԱԾԵՆԵՔ ՄԵԾԻՄ ԲԱՐԱՐԻ
ԳՈՐԾԱՆԱԼՆ ԳՐԻԼԵՆԹ
Մ. ՎԵՐԵՐ
Պարագիկները ձրի կը գրկուին

ВОЗЛЕ СЕ САМО НА
ОРИЕНТЪ ВЕЛОСИПЕДИ
Фабрика за Велосипедаи ОРИЕНТЪ
М. Веберъ, Русе.

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печатница на Хр. Н. Войниковъ